

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
2008 - 09

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. § 1α

Συγγραφή: Ειρήνη Ροδοσθένους, Σύμβουλος Φιλολογικών Μαθημάτων

Εποπτεία: Λουκία Χατζημιχαήλ, Ε.Μ.Ε. Φιλολογικών Μαθημάτων

ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ

Στάδια διδασκαλίας του αρχαίου κειμένου από το πρωτότυπο:

ΜΕΡΟΣ Α

1. Σύντομη αφόρμηση (εικόνα, ιδεοθύελλα, σχολιασμός πλαγιότιτλου, ετυμολογία κ.ά).
2. Διαβάζεται το κείμενο από το/τη διδάσκοντα/ουσα.
3. Σιωπηρή ανάγνωση από τους μαθητές (2' - 3') και μελέτη ερμηνευτικών σχολίων του βιβλίου.
4. Προφορική επεξεργασία του περιεχομένου του κειμένου (νοήματα, ιδέες...), με την υποβολή ερωτήσεων από το διδάσκοντα/διδάσκουσα. (Αξιοποιούνται οι ερωτήσεις, που υπάρχουν στο τέλος του κάθε κειμένου της ενότητας, ή και άλλες. Οι μαθητές απαντούν, εντοπίζοντας στο κείμενο τις σχετικές φράσεις.)
5. Τα παιδιά αφηγούνται προφορικά σε γενικές γραμμές το περιεχόμενο του κειμένου. Ο εκπαιδευτικός βεβαιώνεται ότι όλα τα παιδιά έχουν κατανοήσει το κείμενο.

ΜΕΡΟΣ Β

6. Με τη βοήθεια των φύλλων εργασίας και αξιοποιώντας τις ερωτήσεις που υπάρχουν σ' αυτά, ασκούνται οι μαθητές/τριες στην τοποθέτηση των λέξεων του πρωτότυπου κειμένου στη σωστή συντακτική σειρά. Κατά τη συμπλήρωση ο εκπαιδευτικός επεξηγεί **σημαντικά συντακτικά ή γραμματικά φαινόμενα**.

ΜΕΡΟΣ Γ

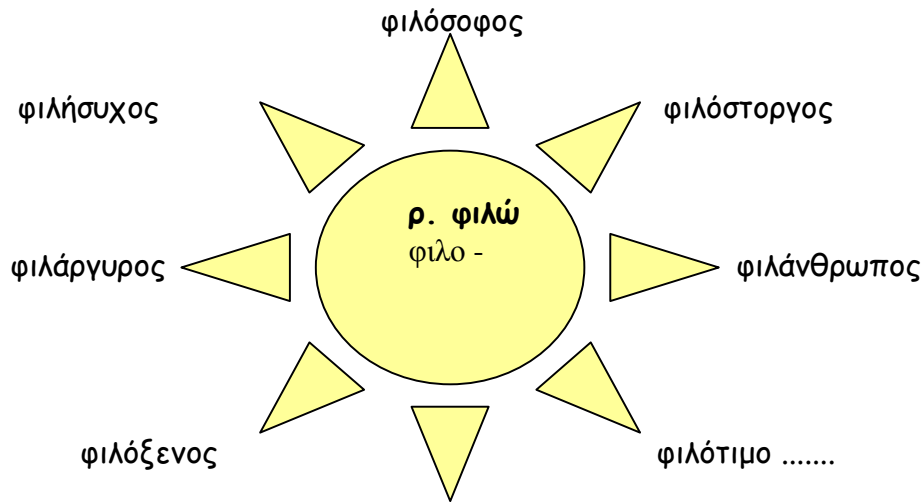
7. Οι μαθητές, αξιοποιώντας και το λεξιλόγιο του κειμένου, αποδίδουν (μεταφράζουν) στα νέα ελληνικά την υπό εξέταση παράγραφο.
8. Η πορεία που θα ακολουθείται είναι η εξής:
ΟΛΟ → ΜΕΡΟΣ → ΟΛΟ.

Βασικός στόχος, κατά τη διδασκαλία, είναι να αντιλαμβάνονται οι μαθητές τη διαχρονικότητα της ελληνικής γλώσσας. Επιλέγονται λέξεις από το πρωτότυπο κείμενο και καταγράφονται αντίστοιχες λέξεις της νέας ελληνικής, που ανήκουν δηλ. στην ίδια οικογένεια (παραγωγή - σύνθεση).

ΜΕΡΟΣ Α

Αφόρμηση για όλη την §1 (ενδεικτικά)

- Ζητείται από τους μαθητές να δώσουν λέξεις που έχουν ως πρώτο συνθετικό τη λέξη φίλος. Στην περίπτωση που δοθεί η λέξη φιλόπατρις/ φιλοπατρία υπογραμμίζεται και δίνεται η ετυμολογία. Στην αντίθετη περίπτωση, ο/η διδάσκων/διδάσκουσα γράφει τις λέξεις στον πίνακα και προχωρεί με τον ίδιο τρόπο.

φιλόπατρις/ φιλοπατρία

- Στη συνέχεια, ζητούμε από τους μαθητές να μας αναφέρουν κάποιες πράξεις φιλοπατρίας που θυμούνται είτε από το μάθημα της Ιστορίας που διδάσκονται είτε από τη σύγχρονη εποχή, π.χ. η θυσία του Γρηγόρη Αυξεντίου, η θυσία του Σολωμού Σολωμού κ.ά.
- Υποβάλλεται το ερώτημα προς τους μαθητές με ποιους τρόπους πιστεύουν ότι έχει επιδείξει τη φιλοπατρία του ο Αγησίλαος, ως βασιλιάς της Σπάρτης.
- Ανατρέχουν στο ίδιο το κείμενο, «Ὡς γε μὴν φιλόπολις ... λατρεύων», για να αναζητήσουν τις πληροφορίες που χρειάζονται.

Καλούνται οι μαθητές:

1. Να εντοπίσουν μέσα στο κείμενο λέξεις ή φράσεις, που αναφέρονται σε αυτή την αρετή του Σπαρτιάτη βασιλιά.
  - φιλόπολις ἦν
  - (ᾧ)ΕΤΟ) τὴν πατρίδα τι ὠφελήσειν
  - οὐ πόνων ὑφίετο
  - οὐ κινδύνων ἀφίστατο, οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ γῆρας προὔφασίζετο
  - πλείστα ἀγαθὰ ποιεῖν
  - τοῖς νόμοις λατρεύων

- Για την προφορική επεξεργασία του κειμένου μπορεί ο εκπαιδευτικός να αξιοποιήσει τις ερωτήσεις του βιβλίου στη σελ. 208.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΣ, ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. § 1 [α]
(...προϋφασίζετο)

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

► Να συμπληρώσετε τα κενά, τοποθετώντας τις λέξεις/φράσεις του κειμένου στη σωστή συντακτική σειρά:

Ὡς γε μὴν φιλόπολις ἦν μακρὸν ἂν εἶη γράφειν καθ' ἕν ἕκαστον οἶομαι γὰρ οὐδὲν εἶναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ ὅ,τι εἰς τοῦτο συντείνει.

Μακρὸν ἂν εἶη γράφειν καθ' ἕν ἕκαστον
(τι δηλαδή;)

ὥς γε μὴν (Ἀγησίλαος) ἦν (τι είδους;)

Οἶομαι (ἐγώ)

↓
(τί;) .....οὐδὲν (τίνων;).....
(τίτι;) .....

↙
ὅ,τι (το οποίο) συντείνει (εἰς τί;).....
(δηλαδή;) (ὡς φιλόπολις ἦν)

Ὡς δ' ἐν βραχεὶ εἰπεῖν, ἅπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Ἀγησίλαος ὅπου ᾤετο τὴν πατρίδα τι ὠφελήσειν, οὐ πόνων ὑφίετο, οὐ κινδύνων ἀφίστατο, οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ σῶμα, οὐ γῆρας προϋφασίζετο [...]

Ὡς δ' ἐν βραχεὶ εἰπεῖν

ἐπιστάμεθα (τίνας;) .....

(τί;) (τοῦτο) ὅτι Ἀγησίλαος, ὅπου ᾤετο (τί;)

- .....
- .....
  - .....
  - .....
  - .....
- .....

ἐπίσταμαι = γνωρίζω καλά

1. Να αναζητήσετε λέξεις, που να ανήκουν στην ίδια οικογένεια με τον πιο πάνω τύπο.

επιστήμη

.....
.....
.....
.....
.....
.....

απλές

δι(α) .....

αντ(ι) .....

παν .....

.....
.....

σύνθετες

2. Να γράψετε προτάσεις στο τετράδιό σας, επιλέγοντας τρεις από τις πιο πάνω λέξεις.

Να μεταφέρετε στον αντίθετο αριθμό τα πιο κάτω ουσιαστικά της β' κλίσης, δηλώνοντας την πτώση στην οποία βρίσκονται:

	πτώση	αντίθ. αριθ.
πόνων	.....	.....
κινδύνων	.....	.....

Να κλίνετε το ουσιαστικό ὁ ὄρκος.

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Να εντοπίσετε στο πιο πάνω αρχαίο κείμενο τρία αντικείμενα, που βρίσκονται όμως σε διαφορετική μορφή (θυμηθείτε τι σχολιάσατε στο κεφ.1 στις §§ 20-22).

Να τα καταγράψετε και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

- .....
- .....
- .....

Να αναγνωριστούν οι ρηματικοί τύποι γράφειν, ὠφελήσειν και να γίνει χρονική αντικατάσταση. Να θυμηθείτε σε ποιους χρόνους συναντούμε τα απαρέμφατα.

γράφειν: .....

ὠφελήσειν: .....

ΧΡΟΝΟΙ

.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

Με βάση την επεξεργασία του αποσπάσματος (Ξενοφώντας Ἀγησίλαος, Κεφάλαιο 7. §1α) και με βάση το λεξιλόγιο του βιβλίου σας, σσ. 203 - 204, να προσπαθήσετε να αποδώσετε (μεταφράσετε) το αρχαίο κείμενο στα ν.ε. ....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ
2008 - 09